

אורי אקנרי

תחילה
או שום
בארץ השני

ספרית זולת * מיאבן

אושר ונמסר לדפוס ע"י המחלקה המדינית
של חוגי ארץ-ישראל הצעירה.
תל-אביב אוקטובר 1947

حرب او سلام في الاقطار السامية
تأليف

يوسف ابو نوري

نشر بواسطة القسم السياسي
لجمعية فلسطين الفتاة
شارع بوكراشوف ٣٠ تل ابيب

WAR OR PEACE IN THE SEMITIC WORLD

by URY AVNERY

published by the Political Department of the Young Palestine
Association, 30, Bograshow St., Tel-Aviv.

Printed in Palestine — October 1947.

דפוס א. מוזס, פיץ 7, ת"א.

בשעה שנכתבות שורות אלו מאיימת על האומה העברית בארץ-
ישראל סכנה שלא היתה עוד כדוגמתה בהיסטוריה רבת-האסונות של
הישוב. באופק מתקבצים ענני-הסער של מלחמה עברית-ערבית אשר
רעמיה ינעו את המרחב השמי כולו. הנזער העברי מזדקף ומתכונן
לקראת התמודדות עליונה. הנושאים באחריות התפקיד כבר החלו לקחת
בחשבונם את הטאנקים, התותחים ואוירוני-הקרב העלולים להופיע
במערכה.

בשעה זו רב הפתוי לפסול כל מחשבה מופשטת הנודדת למרחקים,
להצטמצם בחשבון המעשי של ימים ושבעות. מצב נפשי של ערב-מלחמה
אינו כשר לשיקולים של קור-רוח. המתח הגבוה מבקש לו פורקן בשכרון
של יצרים. בפראזות נבובות ומלהיבות, באופטימיות ילדותית ובפסימיות
רפת-ידיים.

אולם דוקא בשעה כזו חובה היא לאדם האחראי, ולאיש המעש
בפרט, ל ח ש ו ב, לחשוב לעצמו, לחשוב מחדש. הוא חייב לנתח
בהגיון אכזרי את השגיאות הפרשעות אשר נעשו ואשר גרמו למצב קודר
זה. הוא חייב לעשות את אשר עושה כל מפקד צבאי המתכונן לפעולה —
לשרטט לעצמו מפה טופוגרפית של השטח.

לרבים מאד עוז-הרוח להקריב את חייהם, אף להנהיג אחרים
אלי קרב. אולם למעטים, למעטים מאד, עוז-הרוח לפסול את הסיסמאות
והפראזות הנותנות להם משען נפשי, ולהתמודד עם מציאות קרה ואפורה
הנותנת את המשמעות למעשיהם הקטנים. גם לכך דרושה נכונות גיבורית
— גבורה של הרוח הצלולה.

למעטים אלה כתובה חוברת זו. אין היא באה להציע „אידיאלוגיה“
חדשה שתשקיט את הלב ותהנה את הנשמה. אין היא באה לדבר
צינונות. היא באה לעורר למחשבה כנה, עניינית ונוקבת, למחשבה המסוגלת
להדריך את המעשה.

המחשבה המתבטאת בחוברת זאת אינה יחידה העומדת בפני עצמה. אין היא אלא חלק בלתי-נפרד של תהליך מחשבתי ממושך, שהתחיל עם התגבשות הגישה ה"ארצישראלית" החדשה, אותו רעיון מהפכני שבא לידי גילוי ב"במאבק".

גישה חדשה זו פינתה את הדרך מאשליות ומשקרים-מוסכמים. היא איפשרה את קביעתם של יסודות מהפכניים חדשים לא רק לספרות ולאמנות, אלא בראש וראשונה למחשבה מדינית, צבאית וכלכלית. יתכן שמוטב היה לפרט תחילה בחוברות מיוחדות את היסודות המדיניים, הצבאיים והכלכליים האלה, מאחר שחוברת זו מסתמכת עליהם מבלי שתהיה לה האפשרות לדון בהם בפרוטרוט. אולם הצורך הדחוף לאמור היום את דברנו על שאלה כה חיונית וחמורה כיחסים העבריים-הערביים, שאלה המטילה כיום על בני דורנו תפקידים כה עצומים, מאלץ אותנו לוותר על דרך הגיונית זו. לפיכך יצטרך הקורא — בהתקלו במושגים כגון "הגנה מרחבית", "כלכלה מרחבית" ו"מערכה מדינית מרחבית" — להסתפק בהגדרות פשטניות אלו, אף כי אינן אלא סיכום ארעי לתהליכים מחשבתיים מפורטים.

הרעיונות המובעים בחוברת זו הנם במידה רבה פרי של עבודה מחשבתית קולקטיבית. ברצוני להזכיר במיוחד את הח' אליהו נאווי, אחד מהוגי-הדעות של דורנו בשטח זה, שעזר לי לגבש את הצד המדיני; ואת הד"ר מ., אשר שיחותי איתו עזרו לי להבהיר את הצד התרבותי. את חברי במחלקה המדינית של חוגי ארץ-ישראל הצעירה אין צורך להזכיר במיוחד — הם ממלאים תפקיד.

האבות כשלו. בחוסר-מחשבה ובהיסח-הדעת הובילונו אל עברי פי פחת. אל יתקיים בנו הפסוק: אבות אכלו בוסר ושיני בנים תקהינה. זוהי קריאה לבנים, קריאה לדורנו הארצישראלי — ניטול לידינו את מושכות הגורל.

א. המהפכה השמית

כשאבותינו הציונים החליטו להקים "מקלט בטוח" בארץ-ישראל, היתה בידם הברירה בין שתי דרכים: הם יכלו להופיע בקדמת-אסיה ככובש אירופי, הרואה עצמו ראש-גשר לגזע ה"לבן" ואדון ה"ילידים", דוגמת הקונקויסטאדורים הספרדים והקולוניסטים האנגלו-סכסים באמריקה. כך עשו בשעתם הצלבנים בארץ-ישראל.

הדרך השנייה היתה שיראו עצמם כעם אסיאתי החוזר למולדתו, — הרואה בעצמו יורש למסורת מדינית ותרבותית של הגזע השמי, המוכן להדריך את עמי המרחב השמי במלחמת-שחרורם מעול הנצול האירופי.

התנועה הציונית, כדרכה, התעלמה מעצם הבעיה ולא נקטה כל עמדה ברורה. היו בתוכה כאלה שהפריחו סיסמאות על הרחבת גבולה של אירופה ועל הפצת התרבות המערבית. סיסמאות אלו נשארו בגדר פטפוט בלבד. בהבדל מכל שאר תנועות ההתישבות הכיבושית של בני אירופה, לא עמד שום כוח מולדתי מאחרי הנסיון הציוני. הפזורה היהודית לא היתה מעולם בסיס מדיני מאורגן, המוכן לקיים בכוחותיו מסע-כיבוש מזוין. ואילו האומות האירופיות, אשר הקיאו מתוכן את יהודיהן, לא יכלו לשמש עורף מוצק למשטר של דכוי ציוני.

כאידיך גיסא לא ראתה הציונות את עצמה כתנועת-שחרור אסיאתית, המוכנה לקחת חלק בשאיפותיה וגורלה של אסיה הקדמית, והעמים דוברי הערבית ראו בה אויבת בנפש לתנועתם הלאומית, כובש אירופי זר בעל שיטות מחוכמות חדשות.

כך נשארה התנועה הציונית קרחה מכאן ומכאן, וכשלונה במדיניות הערבית עולה בחומרתו ובממדיו אפילו על שאר כשלונותיה.

הכשלון הציוני

אבותינו ראו את הערבי הראשון אחרי שצידם הנפשי והרעיוני כבר היה מוכן ומושלם. התנועה הציונית בכללה נתקלה בפעם הראשונה בקיומה של אוכלוסיה דוברת ערבית בארץ-ישראל ובארצות השכנות אחרי תום תהליך הגיבוש וההשלמה של האידיאולוגיה הציונית. עד

לאותו רגע של מגע ממשי התענינו אבות הציונות אך במעט בתנאים הגיאוגרפיים של אותו חלק-עולם בו רצו להקים את "מקלטם הבטוח". עובדה זו מוזרה למראית-עין, אולם מובנת היא למדי כשלוקחים בחשבון את מהותה של התנועה הציונית, שלא היתה תנועת-שחרור של אומה היושבת על אדמתה, כי אם התמזגות של שתי תנועות שונות לחלוטין — תנועת ההגירה היהודית, שנוצרה עקב התגברות האנטישמיות באירופה, ותנועה תרבותית דתית-רומנטית, שחלמה על רסטוראציה של ארץ-הקודש וערי-הקודש. הציונים מהסוג הראשון — והרצל בראשם — היו שקועים עד מעל לראשם במציאות הפזורה היהודית. הציונים מהסוג השני התענינו בעיקר בעולם האגדה.

על רקע זה נוצרו כל ה"פתרונות" שהומצאו במאוחר כדי להתאים את "הענין הערבי" לאידיאולוגיה הציונית. הרצל עצמו לא שמע, כנראה, מעולם על קיומה של התנועה הלאומית הערבית, אף כי זו נולדה עוד שבעים שנה לפני שכתב את "מדינת היהודים". תכניתו לא התבססה על כל חישוב גיאוגרפי שהוא, אלא על האמונה הנאיבית במקצת שמדינות אירופה תתנה "צ'רט"ר" ציוני כדי לפתור את בעית ההגירה היהודית. בספרו האופיני ביותר — "אלט-נוילנד" — מופיע רק ערבי בודד כקישוט נאה לבמה הציונית.

אם אפשר להסביר את בורותו של הרצל בבעיה הערבית על-ידי ריחוקו הגיאוגרפי וחולשת הלאומיות הערבית בימיו, הרי אין למצוא צידוק זה לז'בוטינסקי. מנהיג ציוני זה גיבש את תורתו אחרי ימי "אל-פתאח", אחרי המרידה הערבית, אחרי הקמת מדינות ערביות בכל רחבי המרחב השמי. למרות זאת בחר במדיניות של בת-היענה האגדתית — הוא התעלם מעצם קיום הבעיה. הוא הכחיש את קיומה של תנועה לאומית ערבית. הוא הכחיש את התענינותן של הארצות הערביות בגורלה של ארץ-ישראל. הוא תבע לדכא את ההתנגדות הערבית בארץ בכוח הנשק, וציטט לעתים תכופות את דוגמת הכיבוש המזוין של אמריקה הצפונית מידי האינדיאנים.

מנהיגי התנועה הציונית-סוציאליסטית, מאנשי העליה השנייה, מצאו להם דרך נוחה יותר ל"חסול" הבעיה הערבית. בעזרת האידיאולוגיה המארכסיסטית גילו את התרופה: ברית עמלים יהודית-ערבית. כתמיד כן גם עתה השתדלו להכניס את המציאות החיה למיטת-הסדום של

נוסחאות מופשטות, במקום להתאים את הנוסחאות למציאות. אילו היו מתעניינים במבנה החברתי של האוכלוסיה הערבית היו מגלים חיש מהר כי בשום ארץ ערבית אין מעמד פועלים מגובש בנמצא, וכי אפילו פועלי החרושת הספורים אינם אלא בני פלאחים, בעלי השקפת-עולם איכרית-פיאודלית. ואכן, אופיני הדבר כי תנועת הפועלים הציונית השקיעה אך מעט אמצעים במאמץ הבלתי-מוצלח לארגן פועלים ערביים, וכי במשך כל אותו הזמן לחמו מלחמה עקשנית ונמרצת להוצאת „העבודה הערבית“ מתחומי המשק העברי.

מתוך אותה גישה אידיאולוגית אטומה המציא השומר הצעיר את סיסמתו הדו-לאומית. עצם המצב הדו-לאומי בארץ הוא עובדה קיימת, ואין כל צורך להכריז עליו בקוליקולות. כתכנית למבנה השלטון אין כל תוכן מציאותי לסיסמה זו — שהרי לא יתכן כלל בעולם המדיני שווי משקל נצחי בין שני גורמים חיים. ממשלה שתהיה בנויה על עקרון של שווי מספרי תהיה נטולת כל כוח ותשמש שדה-מרבץ אידיאלי לסוכנים זרים. במצב הנתון תהיה תמיד מחלוקת על שאלות היסוד של הארץ, — העלייה, המשק והכוח הצבאי. ובמקרה הגרוע ביותר יקפיא „הפתרון“ הדו-לאומי את היחס המספרי הקיים ויהפוך את הישוב לגיטו.

תכנית הפדרציה של הד"ר מגנט אינה נובעת מגישה גיאופוליטית מרחיקה-ראות, אלא מתוך מחשבה עקרה ליד שולחן-הכתיבה. פדרציה אינה מבנה מת שמחליטים עליו בחוזה מסחרי. פדרציה עלולה להיווצר רק מתוך אידיאה גדולה ומרוממת המשנה את החוויה הקבוצית של כל העמים השותפים לה, והמבוססת על כוח פוליטי פעיל.

מאותו מחסור באידיאה פרודוקטיבית סובל נוסח-הפתרון של לח"י — ניטרליזציה של „המזרח התיכון“. גם הוא נטול-חיים כשלעצמו, ויכול להיות רק תוצאת לווי של שנוי-ערכים גדול באסיה הקדמית. אי-הרצון להצטרף לגוש זר אינו אידיאה פוליטית, אלא כשהוא נובע מהתהוותו הטבעית של גוש עצמאי חדש.

האחרון בשורת הפתרונות הוא המצע של „תנועת-העם“ שירשה מהתנועה הז'בוטינסקאית את ההתעלמות המוחלטת מכוח החיים של התנועה הלאומית הערבית. אמונתה כי אפשר לעצור תנועה זו על-ידי אחוז המעוטים השונים במרחב השמי לכוח נגדי אינה אשליה מסוכנת בלבד, אלא גם תכנית ריאקציונית במהותה.

מחוץ לדוגמה האחרונה, מתכחשים כל הפתרונות האלה לעובדה כי התנועה הערבית אינה תופעה ארצישראלית בלבד, אלא התעוררות המקיפה את כל העמים הערביים. לכן נדהמו הציונים כשנתקלו פתאום בהתנגדות המאורגנת של "העולם הערבי" כולו, ועד היום ישנם המאמינים כי התערבות כללית זו אינה אלא פרי דמיון בריטי. אין פלא באפתעה זו. שהרי עד היום הזה מקציב כל עתון עברי מקום דל ביותר לידיעות על הנעשה במרחב השמי, בעודו מלא וגדוש ידיעות על אותן הארצות האירופיות בהן גדלו סופריו. האדם הפשוט בישוב, הבקי עד להפליא בהתפתחות הפנימית ביוגוסלביה, אינו יודע ולא כלום על הזרמים הפועלים בסוריה, במצרים, או אפילו ביפו. הצעיר העברי, אף כשהוא חבר בתנועה "דו-לאומית", אינו לומד ערבית במידה שתאפשר לו לקרוא עתון ערבי, להכיר ספרות ערבית או גם לשוחח שיחה תרבותית עם ערבי משכיל. מחוץ למקרים בודדים היוצאים מן הכלל, אין קיים כל מגע חברותי בין עברים וערבים.

וגרוע מכל: מעולם לא היתה קיימת מדיניות ציונית עצמאית במרחב השמי. מנהיגי הציונות, שקשרו את עגלתם למרכבת האימפריאליזם הבריטי, כמעט שלא העזו לשוחח עם מנהיג ערבי ללא קבלת רשות מוקדמת מהפקידות הבריטית. אפילו השיחות המפורסמות בין וייצמן ופיצל התקיימו בתיווכו ולפי בקשתו של הקולונל ט. א. לורנס, שהיה סוכן האינטליג'נס הבריטי.

וכך הגענו למה שהגענו. הוחמצה הזדמנות היסטורית שהיתה קיימת עוד בתום מלחמת העולם הראשונה, עת הצהיר פייצל: "יש מקום לשנינו במזרח, ודעתי היא שלא ישיג האחד הצלחה אמיתית מבלי שיצליח השני." ואבותינו היקרים, המנהיגים, הוגי הדעות והעתונאים של המשטר הקיים, עומדים כיום מול החומה הערבית מבלי לדעת כיצד להציל את מפעל-חיהם, ללא כל רעיון קונסטרוקטיבי, אובדי-עצות ועקרי-מחשבה. ובתמימותם, האופינית כל כך לעולם המושגים של המאה הקודמת, הם מאמינים כי ימצאו בטחון ומונוח בין חומות-הגיטו של "מדינת"-חלוקה זעירה, כצב המסתגר בשריונו.

אסיאתים עבריים.

לאבותינו חסרו כל הנתונים הפנימיים כדי להתמודד עם המצי-

אות הגיאופוליטית של מולדתם החדשה. לנו, לדור הארצישראלי הראשון, נמסרו כל הנתונים האלה כמתנת-לידה.

הדור הקודם התחנך באוירה של תרבות עדתית. בבית-הספר למד את ההיסטוריה של העדה היהודית, שהיתה מנותקת במידה רבה מיסודות מולדתיים בריאים. באוירה של רומנטיקה דתית-למחצה למד להעריך כתכונה עליונה את ההסתגרות בין חומות הגטו כהגנה עליונה על חיי הקבוציים. ואילו הדור הארצישראלי התחנך מילדותו בנוף המולדת, על ערכים לאומיים, אשר נטעו בלבו את השאיפה אל המרחב החפשי, שאיפה של התפתחות והתפשטות בריאה.

לב בני הדור הקודם היה ונשאר באירופה. מילדותם למדו להעריך את אירופה כמרכז העולם וכמולדת התרבות. במרחב השמי היו ונשארו זרים ברוחם. ואילו הדור הארצישראלי גדל באסיה, ואסיה היא מולדתו. למדנו את ההיסטוריה הקדומה של המרחב השמי, המפנה עינינו מזרחה. למדנו לבוז לאירופה, שהתנוונה לעינינו, כ"אזור בלקנים" מורחב, רחוק מאד וזר מאד. את המציאות הערבית ממירים אנחנו משחר ילדותנו, מתוך מגע יום-יומי, מתוך שיחות אין ספור עם חברים ערביים, בני גילנו. מציאות זו מובנת לנו מאליה, ואין לנו צורך באידיאולוגיות מורכבות ממקורות אירופיים כדי להתמצא בה.

הדור הקודם חשב על ארץ ישראל זמן רב לפני שהגיע אליה. בעיניו היתה מושג מופשט של ארץ ישראל, אשר יש להגיע אליו בתהליך מחשבתי או רעיוני. וככל מושג מופשט היה להם שמה של ארץ ישראל דבר הקיים בפני עצמו, שאינו קשור לכל מציאות גיאוגרפית רחבה יותר. עד כמה עמוקה זרות זו מוכיחה העובדה הטראגיקומית שעד היום מכנים המדינאים, הספורים העתונאים של דור זה את קדמת אסיה בשם "המזרח התיכון" — מושג אירופי מובהק, העלול לעלות רק על לבו של אדם אשר מרכז עולמו נשאר אי-שם במערב. הדור הארצישראלי רואה במולדתו מציאות חיה, חלק בלתי נפרד ממרחב גיאוגרפי מסוים. ומשום כך שותפת היא לצרכים ולבעיות של אותו מרחב, ששוב אינו בעינינו "מזרח תיכון", אלא שכן קרוב שמצפון, מזרח ודרום לנו.

יתר על כן — דור העליה השניה גדל בתקופה שעוד הכירה בעצמאות כמעט שלמה של מדינות קטנות, ושהכריזה על הריבונות הלאומית המלאה כעל אידיאל נשגב. כל מחשבתו הכלכלית, הצבאית

המדינית של הדור הקודם עודה בנויה על המושגים של תקופה זו שחלפה ללא שוב. ואילו הדור הארצישראלי גדל בתקופה שלמידה אותו מושגים אחרים, שהוכיחה לו בדוגמאות חיות כי אין עוד עצמאות מדינית, כלכלית וצבאית למדינה קטנה, ושהאיחוד המרחבי של מדינות רבות, תוך ויתור מסוים על שלמות ריבונותן, היא הדרך היחידה להגן על חרותן ולהצילן מהרס כלכלי.

ככל אדם מזדקן אין בני הדור הקודם מסוגלים לכל חשבון מרחיק ראות. מחשבותיהם מכוונות לשנה שנתיים הקרובות בלבד. אין הם מעונינים בתהליכים שיתהוו אחרי מותם. „עצמאות יזודית“ היא הגבול למאיייהם, ולא איכפת להם מה בסיסה ומה עתידה של עצמאות זו. ואילו הדור הארצישראלי — חייו לפניו. אין הוא יכול להתעלם מן העתיד. הוא יכול להרשות לעצמו לערוך חשבון לעשרים ולחמשים שנות פעולה. הוא יכול להתחשב ולשתף את עצמו בתהליכים היסטוריים.

הבדל מהותי זה בגישת היסוד הגיאוגרפית נותן לדורנו יתרון עצום על הדור הקודם, ומאפשר לו לבצע את המשימה ההיסטורית המוטלת עליו בתוקף ההכרח האובייקטיבי של התקופה. כי מהפכה נפשית זו שחלה בדורנו מאפשרת לנו לעמוד על שני המושכלים הראשונים, שהם המפתח לכל מחשב גיאוגרפי עברי: המושכל הראשון של אחדות המרחב השמי, והמושכל הראשון של קיום התנועה הלאומית הערבית.

אחדות המרחב השמי.

„הסחרן הפורה“ של עיראק, סוריה, הלבנון וארץ-ישראל הוא בעל עבר מדיני בן חמשת אלפים שנה במשך כל אותה תקופה — לבד מתקופות ביניים קצרות — היה מרחב זה נתון לשלטון מדיני אחיד. סרגון והאמורבי, האשורים והבבלים, הפרסים והיוונים, רומא והאימפריה המזרחית, הערבים והתורכים — כולם הטילו את מרותם הישירה או העקיפה על הסחרן כולו. כל כובש זר שהצליח לקנות לעצמו אחיזה באחת הפינות של מרחב זה, סופו היה לשעבד את כולו.

לקח מדיני זה הפך מושכל-ראשון בתנאים הצבאיים של ימינו. אין מדינה קטנה במרחב השמי יכולה לקוות להגן על חרותה בסוחות עצמה. רק מבנה מדיני בעל אוצרות גולמיים ומשק מפותח, בעל אוכלוסיה של מליונים רבים ובעל יכולת לארגן הגנה מרחבית יכול לעמוד

בפני הסתערותה הצבאית של מעצמה גדולה בימינו. בהעדר מבנה מרחבי כזה לא תתכן עצמאות של ממש למדינה קטנה. תהיה זאת ארץ ישראל, סוריה או עיראק, וסופה להשתעבד למעצמה אימפריאליסטית זרה יתר על כן. לא תתכן ריבונות אמיתית אף לאחת מהמדינות השמיות כל עוד יתקיים באחת האחרות בסיס צבאי זר, בעל שדות-תעופה ומת-קנים להטסת מטצות מעופפות. עצמאותה של כל מדינה שמית מסוימת יש בה, איפוא, משום ענין חיוני לכל חברותיה.

אין קיום לארץ ישראל מפותחת במרחב שמי נחשל. תעשייה ארצישראלית בעלת מאות אלפי פועלים תהיה זקוקה לשוק נרחב המסוגל לקלוט את מוצריה, לחמרי-גלם ולאספקה סדירה של תוצרת חקלאית. טובת כל המדינות השמיות מחייבת, איפוא, לכונן מערכת כלכלה מרחבית; והרמת רמת-המחיה של אוכלוסית כל חלקי המרחב היא ענין חיוני דוקא לחלקים המפותחים יותר.

החידקל והפרת, האורונטס, הליטני והירדן מסוגלים להפרות במשורת שטחים עצומים, ולספק במשותף את האנרגיה החשמלית הדרושה לפיתוח המרחב. במערכה מתוכננת אפשר לנצל להשקאת סוריה, הלבנון, ארץ ישראל ועבר-הירדן כמות של 14 1/2 מיליארד מטרים מעוקבים לשנה. ניצול חלקי של אחד הנהרות, ללא תכנון מרכזי, יהיה תמיד בלתי רציונלי; ובסופו של דבר אף יתנקם במושכי-ההנאה הזמניים, מאחר שכרוכה בו מניעת פיתוח מתאים של שטחי הזולת ופגיעה בכושרם הכלכלי ורמת מחיתם.

רק בכחות משותפים מסוגלות ארצות המרחב השמי לפתח את איצרותיהן הטבעיים לטובת עצמן, מבלי להשתעבד לאינטרסים כלכליים של מעצמות אימפריאליסטיות זרות.

קיצורו של דבר: ארץ-ישראל היא חלק בלתי-נפרד מן המרחב השמי. אין היא אי מבודד. גורלה קשור קשר בלי-ניתק עם גורלן של שאר הארצות השמיות, ובמיוחד של ארצות "הסהרון הפורה". היא לא תש-תחרר שחרור אמתי ומוחלט כל עוד גם אחת מחברותיה תהיה משועבדת. זהו הכלל היסודי הראשון.

התנועה הלאומית הערבית

היסוד השני של המציאות השמית הוא קיומה, זה למעלה ממאה

שנים. של תנועה לאומית ערבית, והיא מעיקרה תופעה בריאה, טבעית וחיונית.

אם אפשר לקבוע לתנועה היסטורית תאריך לידה, יהיה תאריך היווצרה של תנועה זאת 27 במאי 1832, עת נכנע מבצר עכו ואיפשר כיבוש סוריה בידי צבאותיו של איברהים באשא, בנו המאומץ של מחמד עלי, שליט מצרים באותם הימים. אף כי יליד תראקיה היה איברהים באשא מבשר הלאומיות הערבית החדשה, שחלם על איחוד המרחב השמי ועל הקמת אימפריה ערבית גדולה. רעיונותיו רחבי-החזון המשיכו להשתרש גם אחרי שנכשל ע"י תככי בריטניה. בינואר 1847 נוסדה בבירות „החברה לאמנות ולמדע“ — הנסיון ההכרתי הראשון להחיות מחדש את התרבות הערבית. ב־1857 באה במקומה תנועה לאומית ועל־דתית — „האגודה המדעית הסורית“ (אל־ג'מעיה אל־עלמיה אל־סוריה). ב־1875 הקימו חמשה ערבים צעירים בבירות את המחתרת ה־ערבית המהפכנית הראשונה, שדרשה בכרוזיה לפרוק את עול התורכים ולכונן סוריה עצמאית, אשר תכלול את הלבנון ואת ארץ־ישראל. ב־1912 נוצרה בקהיר „מפלגת הדיצנטרליזציה העותומנית“ (חיוב אל־למרכוזה אל־אידריה אל־עותמני) שדרשה ממשל עצמי לארצות הערביות. לפניה נוצרו שני ארגוני־מחתרת — „אל־קאחטאניה“, שדרשה לכונן ממלכה ערבית נפרדת בתחומי האימפריה העותומנית, ואגודת „ערב הצעירה“ (אל־ג'מעיה אל־ערביה אל־פתאת), אשר רבים מבין חבריה נתלו בימי המלחמה ע"י ג'מל פחה. בשנת 1912 נתכנס בפאריס הקונגרס הערבי, ביזמת אנשי „אל־פתאת“. בראשית שנת 1914 יסד הקצין הצעיר והנועז עיז עלי אל־מצרי את ארגון־המחתרת של קצינים ערביים בצבא העו־תומני שנקרא בשם „הברית“ (אל־עהד).

סקירה קצרה זו דיה להוכיח כי הלאומיות הערבית לא נוצרה באופן מלאכותי ע"י סוכני האינטליג'נס הבריטי, אלא היתה תנועה שהתפתחה באטיות אך בבטחון בדרך הרגילה — מן היסודות התרבותיים הראשונים, לפני מאה שנים בדיוק, ועד למרד הגלוי של השריף ממכה, בימי מלחמת העולם הראשונה.

האידיאולוגים הציוניים, אשר החזיון הבלתי צפוי של תנועה לאומית ערבית לא התאים לחשבונם הערוך מראש, ניסו לטעון שכל התנועה הזאת אינה אלא יצירת מעמד דקיק של אפנדים פיאודליים.

הם לא רימו איש מלבד עצמם. כי עובדה היא שהמנהיגים הרוחניים של התנועה הלאומית הזאת נתגיסו מתוך שכבות האינטליגנציה הצעירה, ובתקופה מאוחרת יותר גם מתוך הבורגנות החדשה. כל המכיר ערבים צעירים יעמוד בנקל על תופעה זו. מעמד בעלי-האחוזות בלש בראש תנועה זאת אך בתוקף שליטתו בחברה הערבית כולה. הוא לא חולל אותה, אלא אך ניסה לעתים לנצלה למטרותיו, כשם שעשו זאת הסוכנים הזרים.

כל החשבון המעמדי הזה יש בו כדי להטעות, כשהוא גורם להתעלמות מהעובדה הפשוטה והעיקרית שהתנועה הלאומית הערבית אינה קשורה ביסודה בשום מעמד מסוים, אלא הנה בטוי לשאיפות המתקדמות של העמים הערביים בכללם. שותפים לה כל המעמדות המעוניינים בהתקדמות. מתנגדים לתכנה האמתי דוקא המעוניינים בהקפאת המצב הקיים — הכמורה המעוניינת במשטר עדתי, ובעלי-האחוזות המעוניינים במשטר פיאודלי. וגם אלה אינם מעיזים לשחות נגד הזרם, אלא יכולים רק להשתדל להסיח את כווננו.

כל אחד מאתנו שבא במגע אישי עם ערבים צעירים יודע שאין ערבים בלתי-לאומיים, מחוץ לפסולת אנושית מן הטיפוס הלבנטיני, המאוסה לא פחות מאשר האספסוף חסר-המולדת שלנו.

ההסברה השטחית כאילו האנגלים יצרו את התנועה הלאומית הערבית נובעת מהעובדה שהם נמנעו ככל האפשר ללחום בתנועה לאומית, והשתדלו תמיד לנצלה לטובתם. הם עודדו את הלאומיות המצרית והערבית כדי להחליש ולשבור את המעצמה העותומנית; הם עודדו את הלאומיות הסורית כדי למגר את צרפת, הם גילו את האידיאל הציוני כשביקשו להשתלט על ארץ ישראל בנגוד להסכמם החשאי עם צרפת, והם עמדו על זכותם הלאומית של ערביי ארץ-ישראל כשהיה צורך לבלום את התהוותו של גרעין עברי ממלכתי בארץ, כשם שהם מעודדים כיום את התנועה הלאומית הסודאנית כדי לבלום את התפשטותה של מצרים בדרום עמק הנילוס.

אימפריאליזם עברי ?

לכאורה יש סתירה מהותית בין ההכרח הגיאוגרפי באחד המרחב השמי ובין ההתפתחות הממלכתית של האומה העברית בארץ

ישראל. סתירה זו היא תוצאה של התפיסה הציונית המיושנת ושל השגיאות הפוליטיות שנבעו ממנה.

אם תתפתח הממלכתיות העברית בארץ-ישראל מבלי שתחול מהפכה יסודית במערכת המושגים של הישוב, עתיד הגיון הדברים לכפות עלינו סכנה אשר יש להזהיר בפניה מראש — הסכנה של אימפ-ריאליזם עברי.

התעצמותו של הישוב העברי, אפילו בממדים כיום, תהפכנו למעצמה החזקה ביותר במרחב השמי — הן מבחינה כלכלית והן מבחינה צבאית. המנהיגות של מעצמה חדשה זו תיתקל מיד בצורך לאחד את המרחב השמי, בעיקר מבחינה כלכלית. רב יהיה הפיתוי באותה שעה להשתמש בכוח הצבאי העברי כדי להגשים צורך זה בכוח הנשק, ואכן, בהעדר אידיאל חדש שיפתור אותה בעיה, לא תהיה גם ברירה, נסיון כזה של אימפריאליזם עברי פסול מכמה בחינות. הוא פסול, קודם כל, מפני שהוא מתנגד לגישה המוסרית שהתגבשה בדור הארצי-ישראלי, ושבאה לידי גילוי ברור בכל מעשיו. פעולה אשר מבצעה עצמם חשים באי-מוסריותה עתידה להיכשל, באשר היא פוגעת ביציבותם הנפשית.

נמוק שני, לא פחות חשוב, הוא שההיסטוריה הוכיחה בעליל כי החרב מסוגלת אמנם לכבוש ארצות, אך אין בכוחה להחזיק בהן. שלטון המתבסס על כוח הכידונים בלבד עומד על כרעי תרנגולת. כיבוש צבאי מתמיד של שטח כה נרחב, על מליוני תושביה, לא יהיה בכוחה של ארץ-ישראל העברית לקיימו.

ואם באלה לא די, יכריע הנמוק השלישי — אחדו של כפיה בכוח הנשק אינו יכול לפתור את הבעיות המחשיות. הוא לא יתגבר על התנועה הלאומית הערבית, אלא להיפך, יחזק אותה. הוא לא יגרום למערכת הגנה עברית-ערבית על המרחב השמי, אלא להיפך, יהפוך את הערבים לסוכנים טבעיים של פולש זר. הוא לא ייצור בסיס לשותפות כלכלית, אלא להיפך, יחמיר את הפירוד הקיים.

„הסדר החדש“ של הנאצים באירופה ו„מרחב הרווחה המשותף“ של היפאנים באסיה המזרחית הוכיחו שכפיה מזוינת אינה יכולה לשמש תחליף לשותפות של אמת. נסיון דומה של מעצמה עברית במרחב השמי

עלול להצליח אף הוא רק בשלב הראשון בלבד, אולם בהכרח שיתמוטט בשלב השני.

לעומת נפוליאון והיטלר, שניצחו, ומוגרו, בכוח החרב, מאירה לנו הדוגמא הנעלה של מ ח מ ד, האיש שכבש את מרבית העולם התרבותי של אז בכוחו של רעיון גדול ומתקדם, ושיורשיו קיימו בידיהם אותו מרחב במשך מאות בשנים — אף זה בכוחו של אותו רעיון. ומאידך רות לנו הדוגמאות של מסגרות-הענק של תקופתנו אשר תפסו את מקומן של מסגרות לאומיות צרות, המדינה הסובייטית וחבר העמים הבריטיים, המבוססות על שותפות של רעיון גדול יותר מאשר כוח צבאי גס.

מלאומיות ערבית ללאומיות שמית.

דברי הימים של חמש מאות השנים האחרונות מוכיחים כי ישנו רק גורם יחיד המסוגל לנצח תנועה לאומית אמיתית, והוא — תנועה לאומית בעלת מטרה רחבה יותר.

האומה העברית החדשה לא תצליח לשבור את התנועה הלאומית הערבית. אולם יש בכוחה להעלותה לרמה גבוהה יותר, ולהעמיד את עצמה בראש התפתחות מהפכנית חדשה.

כדי להבין את הרקע ההיסטורי של תכנית מעשית כזאת מוטב שנסקור את תולדות התנועה הלאומית הערבית מאז ומלחמת העולם הראשונה. כידוע הפרה בריטניה הגדולה את בריתה עם הזרף ח ד ס י י ן וסיכלה את תכניתו להקים ממלכה ערבית מאוחדת מגבול תורכיה עד מפרץ עדן, כשם שסיכלה כמאה שנים לפני כן תכנית דומה של איברהים באשא. חלוקת המרחב השמי בין המעצמות האימפריאליסטיות גררה אחריה פצול התנועה הערבית — שהיתה עד אז מאוחדת — לתנועות לאומיות מצומצמות יותר — סורית, לבנונית, עיראקית, פלשתינאית וכו'.

תוצאה שניה של הכיבוש האימפריאליסטי הזר היתה הקפאת המצב הסוציאלי הקיים והמשכת מרותו של מעמד בעלי-האחוזות. שלטונו של מעמד זה בחיים הצבוריים הערביים, ומתוך כך גם בתנועה הלאומית הערבית, מנע את התמזגות התנועה הלאומית עם תנועת הקידמה הסוציאלית. הוא סותר את האינטרסים החיוניים של כל המע-

מדות אשר הגם הנושאים האמיתיים של כל תנועה לאומית — הבור-גנות, האינטליגנציה, האכרים והפועלים.

מאז 1918 שקעה התנועה הלאומית הערבית בבוץ של קטנוניות. התנועה, אשר עוד לפני 30 שנה סימלה את הקידמה הסוציאלית במרחב השמי, הנה כיום שמרנית, ולעתים אפילו ריאקציונית. התנועה אשר נולדה בסימן של גישה מרחבית, מרותקת כיום לסבך של נסיכויות קטנות, אשר קיומן העצמאי מוגע את כינונה של כלכלה מרחבית והגנה מרחבית, והופך את המרחב השמי שדה־משחק לכחות אימפריאליסטיים זרים. בצורה הקיימת אין התנועה הלאומית הערבית מסוגלת לפתור את בעיות המרחב השמי בכל היקפן, ומובן מאליו שאין בכחה להתאים את עצמה לתופעה המהפכנית ביותר של הדור האחרון — התהוותה של אומה עברית חדשה בארץ־ישראל.

מצב זה גותן הזדמנות היסטורית בלתי־חוזרת לדור העברי הארצי־ישראלי. היא לא תשאר לנו זמן רב. אולם היא פותחת לפנינו אפיקים מהפכניים אשר אבותינו לא יכלו אף לחלום עליהם. השלב העברי של התנועה הלאומית סיים את תפקידו בהיסטוריה. בידינו ניתן לבשר ולהנהיג את השלב הבא של התהליך — את התנועה הלאומית השמית.

המהפכה הנפשית.

המערכה העיקרית של המהפכה הזאת תהיה נפשית. היא מתייבשת שנוי ערכים מעמיק. שנוי זה חייב להתחיל בקרב האומה העברית. העברי הצעיר שגדל בארץ ישראל חייב לגלות את עצמו ולהגדיר את עצמו בהתאם למהותו האמתית. הוא חייב להכריז על עצמו בגלוי וקבל עמי העולם כעל אדם אסיאתי, בן המרחב השמי, הנושא בלבו את חמשת אלפי השנים של תרבות שמית והיסטוריה שמית. חייבים אנו להציג לעצמנו ולחברינו הערביים תמונה חדשה של רציפות התרבות השמית שנתנה לעולם אוצרות כה יקרים, החל מתרבות נהרים ויצירות הכנענים, ספרות העברים, השירה הטרומ־אסלאמית, הקוראן, הספרות הערבית הנהדרת של ימי הבינים ועד להתחלות התרבותיות החדשות של ימינו, עבריות כערביות. העברי הצעיר חייב לסגל לעצמו את כל הירושה

העצומה הזאת, להעריך את יופיה ואת הדרה, וללמוד את השפה בה נוצר חלק כה רב ממנה — השפה הערבית. תופעה מעודדת היא שצעירים כה רבים מתעמקים היום ברצינות כה רבה בירושה תרבותית זאת.

חייבים כולנו — כעברים כערבים — לפסול את תמונת-ההיסטוריה שלפיה חונכנו, ושהיא ירושת התקופה העדתית שמלפני ימי הבינים. הערבי, שלמד רק את ההיסטוריה של העדה המוסלמית, ושעולמו מתחיל מימי מחמד, והעברי, שלמד את ההיסטוריה של העדה היהודית, המסלפת לחלוטין את ההיסטוריה הממלכתית הקדומה — שניהם חייבים לראות את ההיסטוריה של המרחב השמי, על מדינאי, מצביאי וגבורי, מימי סרגון הראשון וחסורב, כובשי הים הציידונים ומלכי ישראל, מצביאי אשור ובל, גבורי האישלאם, כליד עומר וצלח-א-דין, ועד ימי איב-רהים באשא וגבורי אל-פתאח, אנשי המרידה הערבית והחלוציות העברית. תמונה היסטורית זו, ותמונה זו בלבד, מסוגלת להכשירנו שנראה את הצרכים הגיאופוליטיים של המרחב השמי בימינו כהוויתם.

התקלה העיקרית בדרכנו תהיה הדת, — כיהודית כמושל-מית, אין שלום ואין שותפות בין עדות דתיות. משטר החיים העדתי, אשר כל תחומים גיאוגרפיים זרים למהותו והבנוי על שותפות של דת ומסורת, חייב לפנות את מקומו לגישה לאומית בריאה וממלכתית, המבוססת על שותפות של מולדת. המועצה המושלמית העליונה וכנסת ישראל חייבים לפנות את מקומם למנהיג המולדתי, למדינאי ולמצביא. כל אדם לאומי בריא אוהב את נוף נעוריו. זוהי תופעה טבעית וחיונית. נמשיך לאהוב את ארצנו ואת נופה, את החוראן ואת בקעת הנהרות, את רצועת החוף, את שכם ואת עין-חרוד, את חלב ואת בצרה, אולם נלמד לראות את נוף נעורינו כחלק של המולדת המרחבית הגדולה והמשותפת, אשר חרותה ועושרה בשלמותה הם תנאי לחרותם ולעושרם של כל גליליה.

קצרו של דבר, חייבים אנחנו ליצור הכרה קיבוצית חדשה, שתעמד מעל לתפיסות הצרות של עברים וערבים, הכרה קיבוצית שמיית. אין זה אידיאל גזעי. זהו אידיאל הבנוי על שותפות של

ת ר ב ו ת , שותפות של מ ו ל ד ת ושותפות של ה י ס ט ו ר י ת .
הוא יחולל מהפכה מכאיבה בתפיסות היסוד של כולנו. קשה יהיה הדבר
לעברי הצעיר, כשם שיהיה קשה לערבי הצעיר. הוא מחייב אמוץ חדש
שיכול לצמוח רק תוך שנים, שנים של שאיפה סבלנית, של מאמץ כן,
של מעשים חד-משמעותיים. אולם יש בו מאותו יסוד נשגב אשר כבשו
מאז ומעולם את נפשם של הטובים ביותר, של האצילים ביותר, של
המתקדמים ביותר. והוא מחויב על ידי המציאות.

המהפכה הסוציאלית.

ככל מהפכה אמתית בימינו, תחולל המהפכה השמית תמורה
עמוקה בכל שטחי החיים. גילוייה הלאומי-המדיני כרוך ומתנה בגילויה
הסוציאלי-הכלכלי.

האידיאל הגדול של הברית השמית סותר סתירה מוחלטת את
האינטרסים החיוניים של כל המעמדות והיסודות המפיקים תועלת
מהמצב הקיים. הוא משמיט את הקרקע מתחת לרגליהם של הנסיכים
וגרוריהם, הנהנים מן הפרוד השמי. הוא מבשר את קיצו של מעמד
ב ע ל י ה א ח ו ז ו ת , ששלטונו מבוסס על המונים נחשלים,
חסרי-קרקע ומוכי בערות דתית. הוא סותם את הגולל על קברה של
הכמורה המושלמית, אשר גורלה קשור בגורל המשטר העדתי, ואילו
במחנה העברי סותר אידיאל זה את כל המשטר הקיים של ראשי-עדה
וגבאים השולטים בישוב בתוקף תפיסות גלותיות, והזרים לכל מהות
לאומית-שמית.

לעומת זאת תבשר המהפכה השמית עתיד מפואר לכל שאר
המעמדות, אשר המצב הקיים במרחב השמי חוסם בפניהם את הדרך
הבריאה להתפתחות ממלכתית.

התכנית המעשית לפיתוח המרחב, לביטול המחיצות המלאכותי-
תיות בין המדינות הקטנות, לדחיקת רגליו של האימפריאליזם הכל-
כלי הזר, להעלאה מהפכנית. ברמת המחיה של ההמונים וכל הכרוך
בה — תכנית זו פותחת אפיקים לחרושת ולמסחר אשר הבורגנות
הערבית הצעירה אינה יכולה אף לחלום עליהם כיום. היא תשים קץ
למריבה הקטנונית על חלוקת העושר הדל הקיים, באשר היא פותחת

מקור לא-אכזב לעושר חדש, למטר זהב אשר יפרה את המרחב על כל עמיו ומעמדותיו.

בכל המרחב קם בדורנו מעמד של משכילים ומשכילים-למחצה אשר אין להם עיסוק יצרני, והמתקיימים כיום על משרות זלות. מעמד זה נועד לשחק תפקיד מכריע בתהליך המהפכני, ופרותיו הראשונים של תהליך זה יפלו לידיו. האחד השמי יהיה זקוק למחנה עצום של מומחים ומשכילים מכל הסוגים: אדמיניסטרטורים ומדינאים, קציני צבא וכלכלנים, מהנדסים וחיימאים, רופאים ואנשי-חוק. הוא יפתח את דרך-המלך לכשרון ולהישג. הוא יציג לכל תפקידים אדירי-ממדים, בממשל ובהנהלה, בחרושת וברשויות-הפיתוח הממלכתיות, בשרותי הבטחון, החנוך והבריאות.

אין ספק שנקודת התורפה של החברה הערבית בימינו היא השעבוד הפיאודלי. התהליך המהפכני ירפא מחלה זו בתרופה מהפכנית. מיגור השלטון של מעמד הפיאודלים, חלוקת האחוזות הגדולות בין המוני האיכרים החיים כיום חיי עוני ודלות כאריסים וכפרולטריון חקלאי והכשרת שטחי-קרקע עצומים חדשים ע"י הסדרת ההשקאה הכל מרחבית, תכנית ממלכתית למיכון והחקלאות בדרך של עזרה הדדית וסיוע ממשלתי — כל אלה אינם רק דגלי-תעמולה להחשת התהליך המהפכני אלא גם צעדים חיוניים להשגת מטרתו. חקלאות יעילה ומפותחת היא יסוד לעושר המשותף בימי שלום ולעוצמה הצבאית בימי מלחמה. בלעדיה לא תקום התעשייה החדשה על מאות אלפי פועליה הזקוקים למזון, שתעסוקתם מותנית בשוק כפרי בעל כושר-קניה. ובלעדיה לא תהיה גם אפשרות לקלוט את הריבוי הטבעי של עמי המרחב.

דגל המהפכה הוא דגל העתיד לכל היסודות היוצרים שבחברה השמית. תועמלניו חייבים לפנות לכל המעמדות.

ריאליזם מהפכני זה, שיאפשר להם לזג בכל שלב ושלב את הסיסמא הלאומית עם הסיסמא הסוציאלית, יתן להם יתרון עצום על כל כוח אחר במרחב.

המהפכה המדינית

במערכה המדינית נועדים למהפכה השמית שני תפקידים, שה-

אחד מהם משמש יסוד לשני: תיאוס מלחמות-השחרור של עמי המרחב
וההגנה על חירותו אחרי שתושג.

אף אחד מהעמים השמיים — מחוץ לאומה העברית החדשה
בארץ-ישראל — אינו חזק עד כדי להשתחרר מעול השעבוד, הגלוי או
הנסתר, לאימפריאליזם, מבלי ליפול מן הפח האנגלו-סכסי אל פחת
אחרת.

תיאוס מלחמות השחרור, הן מבחינת האמצעים והן מבחינת
המועד, יכפיל את כחו של כל אחד מהעמים הלוחמים. הוא ימנע בעד
האימפריאליזם מלכרות שביתת-נשק עם אחד העמים כדי לדכא בינתים
את התקוממותו של עם שמי אחר, והוא יפתח את האפשרות לתאום כל-
אסיאתי של מלחמות-השחרור.

תפקיד ראשון זה יתקל כמובן בסבך הפירוד, השנאה והמשפטים
הקדומים, המכסה כיום את כל השטח, והמפריד ביחוד בין העם העברי
לבין העמים הערביים. אולם הוא נותן גם אפשרות להתגבר על אי-אמון
זה במעשים חד-משמעותיים, ברורים והחלטיים.

העם העברי חייב לתת את מלוא תמיכתו למאבקו של כל עם שמי
הלוחם לחירותו — מבלי שיוזמן לכך, ואף מבלי לצפות לכל תמורה
מידית. רק מנהיגים מטומטמים יכולים לשמוח לאידה של מצרים במל-
חמתה הנוכחית, במקום לראות בה הזדמנות בלתי-חוזרת לגילוי של
סולידריות מעשית ולהושטת עזרה בפועל. ריבוי של מעשים מסוג זה
יזרע במרחב כולו זרע חדש של אהדה ושל אמון הדדי, שיצמיח את
פירותיו במרוצת הזמן.

אם יגורש האימפריאליזם האנגלו-סכסי מן המרחב השמי מבלי
שייתפס מקומו ע"י מערכה מדינית, צבאית וכלכלית כל-מרחבית, יתהווה
באסיה הקדמית חלל ריק. ההיסטוריה מלמדת שחללים ריקים כאלה אינם
אריכים ימים. כוח אימפריאליסטי אחר — ואולי אפילו אותו הכוח
אשר גורש — ישתדל לתפוס את המקום הפנוי, אם בצורה צבאית
גלויה ואם בצורה של חרחור ריב בין העמים וההתערבות ידידותית.
מגיעת פלישה חדשה כזאת היא התפקיד המדיני העליון של הב-
רית השמית. היא תחייב לא רק את ריכוז כל הכחות הקיימים של עמי
המרחב, אלא גם את יצירתם המתוכננת של כחות חדשים, כדי להשיג
את המינימום הדרוש להגנה דינאמית יעילה.

שני התפקידים האלה יוצרים את הרקע לתפקיד השלישי שעליו עוד נרחיב את הדבור במקום אחר — תפקידה של הברית השמית לקדם ולהחיש את הברית הכל-אסיאתית.

הסכום הכולל של המהפכה המדינית השמית הוא: ח ר ו ת . לא כמושג סטאטי ושלילי, אלא כתבנית חיה, דינאמית ופעילה. במשך אלף שנים בקירוב לא הופיע האדם השמי כסובייקט היסטורי. במשך אלף שנים בקירוב היה המרחב השמי אובייקט לדיכוי, לשעבוד ולמריבות הדדיות של מעצמות זרות, חומר בידי היוצר. המהפכה השמית תשים קץ למצב מחפיר זה בעריסת התרבות האנושית. שוב יופיע האדם השמי כנושא-היסטוריה, כגורם מדיני פעיל בזכות עצמו, אדון לגורלו.

שלבי ההגשמה.

אומה עברית חדשה נוצרת כיום בארץ-ישראל. ערמה של עצמות עדתיות יבשות קמה לחיים חדשים, כגוף בעל אברים ממכלתיים. היא תהיה האומה הראשונה בקרב עמי המרחב השמי בימינו. זאת זכותה, וזאת גם חובתה.

התהוות לאומית חדשה זו היא הגורם המהפכני העליון במרחב השמי בדורנו. כי התנאי הראשון לכל אחוד אמתי בהיסטוריה היה מאז ומעולם בסיס בטוח ויציב, אומה בעלת הכוח והתבונה לצעוד בראש. האומה העברית בלבד יכולה לקבל על עצמה את התפקיד החיוני הזה במרחב השמי. לשם כך עליה להיות עצמאית לחלוטין במדיניותה, עליה לסגל לעצמה את התפיסה המרחבית הממלכתית, ועליה לפתח את כל כחותיה עד לקצה גבול היכולת. פירוש הדבר — התגברות מוחלטת על הדפוסים של העדתיות היהודית ומנהיגותה, והשתלטותה של מנהיגות חדשה, עברית וארצישראלית, בקרב האומה העברית.

הפיכת המשטר הקיים בישוב העברי ויצירת המשטר החדש של הדור הארצישראלי — כל אותו תהליך היסטורי גדול של המהפכה העברית — אינו, איפוא, אלא השלב הראשון במהפכה השמית.

עדיין אין האומה יכולה להופיע בשלב ראשון זה כחלוץ מהפכני פעיל במרחב השמי. אולם אפילו כיום כבר נועד תפקיד רב למהפכנים העבריים. העילית אשר תצמיח מתוכה את המנהיגות החדשה חייבת לקרב את עצמה בהכרה לענינים ערביים, ללמוד את התרבות הערבית ושפתה,

להקים מתוכה מומחים מקצועיים שיוכלו לקבל על עצמם בבוא היום את הפעולה המהפכנית בקרב העמים הערביים, לקשור קשרים ולבוא במגע עם מהפכנים ערביים צעירים מכל ארצות המרחב. החברים הרבים שכבר קיבלו על עצמם תפקיד זה, מבלג שכל מוסד לאומי יעודד אותם לכך, ממלאים שליחות מהפכנית.

עם נצחון המהפכה בקרב האומה העברית יגיע תורו של השלב המהפכני השני: על האומה העברית יהיה ליצור את הבסיס הבטוח למהפכה השמית — ארץ ישראל עצמאית. בשלב זה תתנהל מלחמת-השחרור המכרעת בכחות האימפריאליזם, — המלחמה להקמת מדינה ארצישראלית מאוחדת, משותפת לכל בניה ומונהגת ע"י ההנהגה המהפכנית העברית.

בשלב זה כבר חייבת לבוא לידי גילוי הגישה המהפכנית והעוצמה המהפכנית של האומה העברית. היא חייבת למנוע בעד האימפריאליזם הן מלאחד נגדנו את הריאקציה ואת הכחות הלאומיים המתקדמים בארצות הערביות. שבירת הטבעת הזאת היא ענין של חיים או מוות לאומה העברית ולמהפכה השמית בכללה. ויש להפעיל למענה את כל הכחות — הן ע"י עידוד תנועות מהפכניות אמתיות בארצות המרחב השמי, והן ע"י נצול התככים הפנימיים בין הנסיכויות הערביות השונות, המעוטים השונים והמעמדות השונים. זהו תפקידה של מדיניות מהפכנית פעילה שתתערב בכל הנעשה במרחב השמי, תנצל כל סכסוך בין הנסיכויות ותהיה גמישה ונכונה לקראת כל הזדמנות חולפת.

לביצוע פעולה כזאת יהיה צורך בגרעין מוצק של מומחים עב-ריים המוכשרים והמאומנים כראוי למלא תפקידים כאלה. ועל האומה יהיה להקציב לפעולות אלו סכומים גדולים מאד מתוך התקציב הלאומי — כשם שהיא מקציבה כספים לכל פעולה לאומית אחרת, החל מקנית קרקעות וכלה בשרותי הבטחון.

אולם שדה הפעולה הזעיקרי בשלב זה יהיה, כמוכח, בקרב האוכ-לוסיה הדוברת-ערבית של ארץ ישראל. על פעולה זויונית זו נייחד את הדיבור בפרק אחר.

כל הפעולות האלו הן גזרות בחזית הארוכה של מלחמת השחרור הארצישראלית, ויש לראותן כחלק בלתי-נפרד ממנה, מאורגנות ומתוכננות כחלק מהמערכה הכללית.

עם נצחון המהפכה הארצישראלית יגיע השלב השלישי העיקרי של המהפכה השמית. המדינה הארצישראלית תתחזק במידה עצומה ע"י קליטותם של כשני מליוני מהגרים מבני הפזורה היהודית, הקמת צבא ארצישראלי ומשק ארצישראלי ממלכתי. הנציגים הדיפלומטיים של ארץ ישראל יופיעו על הבמה הבינלאומית כבאי כחה של מעצמה חזקה, בת־חורין.

על רקע זה אפשר יהיה לגשת להגשמתה בפועל של המהפכה ה־שמית. הממשלה הארצישראלית, אשר רעיון האיחוד השמי יהיה אבן־היסוד של תפיסתה המדינית, תפעיל בכוון זה את מלוא עצמתה. הברית השמית תחדל להיות סיסמא תעמולתית ותהפוך הצעה מדינית ריאלי, אשר יתרונותיה יהיו גלויים לכל הצדדים. העזרה הממשית אשר הממלכה הארצישראלית תוכל להושיט ליסודות הקידמה בכל הארצות הש־מיות, למיגור שרידי השעבוד האימפריאליסטי ולחסול סופי של המשטר הפיאודלי־עדתי, תהיה לגורם מציאותי ממדרגה ראשונה.

האחד השמי.

אף כי אין טעם רב לקבוע כללים נוקשים לצורתו המוחשית של האיחוד השמי, שתהיה בהכרח כפופה לתנאים הפנימיים החיצוניים של אותה שעה, הרי קרוב לודאי שיתגשם תחילה בטהרן הפורה, היינו שיכלול את כל הטריטוריות הנוכחיות של ארץ־הירדן, עבר־הירדן, הל־בנון, סוריה ועיראק. המדינות שתתגבשנה תשמורנה על ריבונותן בעני־יגים פנימיים, אולם תהיינה כפופות לשלוש רשויות מרחביות על־מדינתיות — הרשות הצבאית, הרשות הכלכלית והרשות לניצול הנהרות, כן יצטרך להיווצר מרכז מתאים למדיניות החוץ, ומוסד בקורת לשאלות החינוך.

על רקע זה כדאי לבדוק את היחסים עם המדינה השמית השניה בחשיבותה — מצרים. אף כי הנה שמית בתרבותה ובלשונה, יש הבדל פינה לבין העמים השמיים אשר מעבר מזה לתעלת סואץ. התנועה הלאומית המצרית לא היתה חלק בלתי נפרד מהתנועה הלאומית הערבית, אלא הלכה בדרכים משלה. סיבת הדבר באינטרסים הטבעיים של מצרים, אשר קבעו לה אפיקי־התפשטות מסוימים מאז שחר ההיס־טוריה. אפיקים אלה פונים דרומה, לטואן, ומערבה, לעבר לוב.

מתוך לפרשות קצרות, כגון אחרי מיגור ההיקסוס לפני כ־3000 שנים, שלטון בית תלמי בארץ־ישראל בתקופה היוונית ופלישתו של איברהים באשא, לא התערבה מצרים בעניני הסהרון הפורה. וגם פרשות אלו נסתיימו כולן בכשלונה של מצרים.

ברית בין האיחוד השמי של הסהרון הפורה אשר הכוח המניע בו תהיה ארץ־ישראל, ובין איחוד שמי שני באפריקה הצפונית, אשר הכוח המניע בו תהיה מצרים, תוכל להביא ברכה רבה לשני הצדדים. היא תחזק את כוח המחץ של שני הגושים, היא תשלים את המבנה המשקי של שניהם, והיא תהווה מעצמה מדינית רבת־ממדים, ערובה לחרותם של כל העמים השמיים.

הגוש השמי השלישי — חצי־האי הערבי שמדרום לסהרון הפורה — יהיה בעל חשיבות פחותה בהתפתחות ההיסטורית, מאחר שאין להניח כי המדינה הסעודית תמשיך לשחק תפקיד רב אחרי מות מיסדה ומלכה הראשון. הוא יוכל להיכלל בקונפדרציה שמית תלת־מרחבית כאבר שלישי. אולם היזמה ההיסטורית תהיה נתונה בידי שני האברים הראשונים — האחד הצפוני והאחר האפריקאי.

אסיה רבתי

האם יוכל המרחב השמי — אפילו במאחד ובמלוכד — לעמד ברשות עצמו ללא קשר עם מבנה מרחבי גדול יותר? כיום שולטים בעולם שני מבני־ענק מרחביים — המרחב האנגלו־סכטי השולט בימים והכולל את כל יבשת אמריקה, כמעט את כל יבשת אפריקה ואת אירופה המערבית, והמרחב האיראסי היבשתי המשתרע מטריאסט ועד ולאדיבוסטוק.

המרחב השמי משתרע בין שני הגושים העצומים האלה, אם יעלה בידו ללכד את כל כחותיו ולפתחם עד קצה גבול היכולת — יהיה מוכשר להשתחרר משני הגושים ואף לקיים ניטרליות במלחמתם הבאה הבלתי־נמנעת. אולם עצמאותו הצבאית והכלכלית לא תהיה שלמה ובטחונה המדיני לא יהיה יציב אם לא יצטרף אל גוש גדול יותר שיוכל להתמודד עם שני הגושים הזרים.

מבחינה זו נועדה בעינינו חשיבות היונית לאותו תהליך, אשר יטביע את חותמו על המחצית השנייה של המאה העשרים — התהוותו של גוש ענקי שלישי באסיה.

אסיה רבתי, ברית העמים אשר תתרכז מסביב לאוקינוס ההודי, שוב אינה עוד בגדר אידיאל מדיני מופשט. זהו תהליך היסטורי המתגשם כיום לעינינו, מבלי להיות תלוי ברצונו ההכרתי של איש. הוא מחויב המציאות הגיאופוליטית. הצרכים המדיניים, הכלכליים והצבאיים של רצועת-הארצות המשתרעת מבאטאביה ועד קאהרה, והכוללת את איי אינדונסיה, את הודו, אפגניסטן ופרס, ואת המרחב השמי כולו, ואולי, בשלב מאוחר יותר, גם את סין.

התהוותן ומלחמותיהן של תנועות לאומיות בריאות בכל הארצות האלה, איי-יכולתו של אימפריאליזם האירופי לקיים בהן את שלטונו, מצבו הגיאופוליטי של מרחב זה המפריד בינו ובין שני הגושים הקיימים, הנותן בידו את הכוח הפוטנציאלי ליצור גוש חדש ועצמאי — כל אלה אינם אלא קוים באותו תהליך גדול.

הבסיס הבטוח של תהליך זה הוא הודו. חבלי-הלידה הנוכחיים של החרות ההודית והקרע הנוכחי בתנועתה הלאומית — אל יסיחו את דעתנו מן הכוח העצום הגלום במדינת-ענק זו, ואשר מן ההכרח שיתגלה בפועל. אין זה מקרה שמנהיגה הדגול של מלחמת-השחרור ההודית, הפאנדיט ג'אוואהרלאל ניהרו, היה ההוגה הראשון ברעיון האיחוד האסיאתי והיזום של ועידת-האיחוד הראשונה בניו-דלהי. ואין זה מקרה שהזמין לועידה זו את נציגי האומה העברית הארצישראלית.

ברית העמים של אסיה רבתי תאפשר אותו תיאום מרחבי של מלחמות-השחרור שהנהו ערובה לנצחונן. היא תהיה חזקה עד כדי להגן על ניטרליותן של כל חברותיה, מבלי להיות חזקה עד כדי להטיל את שלטונה של מדינה אחת על חברותיה. היא תאפשר את הקמתן של ונעשויות אסיאתיות כבירות — והתעשייה הארצישראלית בכללן — אשר לרשותן יעמדו השווקים העצומים ואוצרות-הגלם של עמי אסיה.

המדינה הארצישראלית תוכל לתרום למאמץ היסטורי זה תרומה העולה בהרבה על כוחה היחסי. היא תוכל לתרום תרומה גדולה בכוחות טכניים מאומנים, אשר המחסור בהם יהיה באותה שעה עיכוב עיקרי. היא תוכל להשתתף במאמץ התעשייתי, שהוא תנאי מוקדם להעלאת רמת-המחיה, לכינון מערכה כלכלית מרחבית בלתי-תלויה וליצירת בסיס איתן לעוצמה הצבאית. היא תוכל לקחת חלק ביצירת הצי המסחרי שיהווה את עורק-החיים של אסיה רבתי. ובעיקר — היא תיצור את

האיחוד השמי, אשר יערוב לבטחונה של אסיה הקדמית וישמש עמדת-חלוץ אסיאתית נגד המערב.
„שם הצעיר“

זהו הרקע העולמי למהפכה השמית. אין הוא בנוי על המציאות של אתמול. אין הוא מתבסס גם על המציאות של היום בלבד. הוא בנוי על המציאות של מחר ושל מחרתיים — על ההתפתחות ההגיונית של תהליכים היסטוריים אשר המחשבה הצלולה מסוגלת כבר היום לעמוד על קויהם העיקריים.

רק אדם צעיר, שהשתחרר לחלוטין מכל תפיסות העבר העדתי של העמים השמיים ומכל מושגי השוביניזם הצר של המאה הקודמת באירופה, רק אדם צעיר אשר לבו תולם בקצב המהפכה העולמית הנוכחית — רק אדם צעיר כזה יכול להבין, להדריך ולהנהיג את ההתפתחות הזאת.

לכן תהיה המהפכה השמית בקרב כל עמי המרחב בראש וראשונה ומעל לכל — מהפכה של הדור הצעיר. ולכן חשובה חלוקת הדורות אפילו מחלוקת המעמדות.

בשורת הברית השמית תהיה בשורת הנוער, בשורת הדור אשר תקופת „המרדות והסער“ שלו חלה בתקופת המהפכה העולמית. הוא ישא את הרעיון המהפכני ויבצע את התפקידים המהפכניים. מתוכו תקום העילית השמית החדשה — מנהיגות חסרת-אשליות אך מבורכת דמיון, דיאליסטית ורבת-מעוף כאחת.

באומה העברית קשור הרעיון המהפכני השמי ברעיון של „ארץ-ישראל הצעירה“, רעיון המהפכה של הדור העברי הצעיר. מקביל לו הרעיון של „פלשתין אל-פתאת“, דפוס רעיוני וארגוני זה, המתקשר עם המסורת המהפכנית של „ערב הצעירה“ (אל-ג'מעיה אל-ערביה אל-פתאת) יכול לשמש יסוד להתפתחות המהפכנית בתוך שאר העמים השמיים. להקמת תנועות של „סוריה הצעירה“, „הלבנון הצעיר“, „עראק הצעירה“, „עבו הירדן הצעיר“; וגם של „מצרים הצעירה“, לא זו הקיימת כיום, כי אם ממשיכה נאמנה למסורת-החרות של סעד זגלול.

היום בו תתלכדנה תנועות אלו בתנועה כל-מרחבית של „שם הצעיר“ — יום זה יפתח דף חדש בהיסטוריה המפוארת של מולדתנו השמית הגדולה.

ב. המהפכה הארצישראלית

מול הרקע ההיסטורי של המהפכה השמית הגדולה לובשים כל התהליכים המתנגשים בארץ-ישראל צורה חדשה בתכלית. ארץ-ישראל מאוחדת, חזקה ועצמאית, בעלת אוכלוסיה מפותחת של 3½ עד 4 מליונים לפחות, בעלת תעשיה מסועפת, כושר טכני ועוצמה צבאית, הנה תנאי מוקדם לבצוע המהפכה השמית בדורנו. ביצירתה של מדינה ארצישראלית כזאת כרוכים, איפוא, לא רק בטחונת של האומה העברית והצלחתם של בני הפזורה היהודית התלויים בה, אלא גם חרותם, פתוחם ועושרם של כל עמי המרחב השמי. לאור האמיתה הזאת עלינו לבדוק מחדש את מהות הבעיה ואת הדרכים לפתרונה.

עברים וערבים

עובדת-היסוד הראשונה במאזן הארצישראלי היא לידתה של האומה העברית החדשה אשר הארץ היא מולדתה. אומה זו כבר הגיעה לידי הגמוניה מוחלטת במערכה הכלכלית, התרבותית והצבאית של ארץ-ישראל. בכל השטחים האלה — אשר הם הקובעים את גורלה של המדינה החדשה — מהווה האומה העברית רוב מוחלט. הגמוניה זו באה לידי גילוי עליון במלחמת-השחרור הארצישראלית, אשר האומה העברית — והאומה העברית לבדה — מנהלת אותה כיום נגד השלטון האימפריאליסטי הזר.

אומה עברית זו שואפת להכניס לארץ לפחות שני מליונים מהגרים מבני הפזורה היהודית. שאיפה זו נובעת מן ההכרה כי הגירה זו בלבד יכולה להבטיח את עמדותיה הקיימות ואת דרכי-ההתפתחות הטבעיים בעתיד, או, במלים אחרות, שרק עם תוספת זו של כחות תשיג האומה העברית את העוצמה המינימלית כדי לקיים את עצמה ולמלא את תפקידיה במרחב. כן נובעה שאיפה זו מן האחריות אשר האומה העברית קיבלה על עצמה לגבי בני הפזורה היהודית.

צד זה של הבעיה הנו בבחינת עובדה שאינה יכולה לשמש נושא, אלא אך יסוד, לויכוח. כבר ראינו שעובדה זאת מהווה גם תנאי חיוני להצלחת המהפכה השמית הכללית.

במלים פשוטות : האומה העברית נמצאת בארץ-ישראל לא בחסד ולא בזכות. היא נמצאת בה מטבעה, ככל אומה אחרת במולדתה. אולם אין היא נמצאת בה לבדה.

קיימת בארץ אוכלוסיה דוברת ערבית. היא לא שלטה בארץ מעולם, וגם לא הגיעה מעולם לכלל גיבוש לאומי. אולם היא נמצאת כאן מטבעה. והארץ היא מולדתה ממש כהיותה מולדתנו. אוכלוסיה זאת מהווה בה רוב מספרי, ואם לא תיכפה על הארץ חלוקה מלאכותית קרוב לודאי שהיא תהווה בה רוב מספרי גם בשעת נצחונה של מלחמת-השחרור הארצישראלית. אפילו אחרי שהמדינה הארצישראלית תכניס לארץ מספר גדול של מהגרים מן הפזורה היהודית ישארו הערבים מעוט ניכר מאד בארץ.

אומה ארצישראלית.

שתי עובדות-יסוד אלו סותרות כיום זו את זו. לסתירה זו אין פתרון כל עוד לא תשתנה הגישה לעצם הבעיה. התנגדותם של ערביי ארץ-ישראל לשאיפת האומה העברית היא הנשק העיקרי בידי האימפריאליזם המערבי והמכשול העיקרי למלחמת-השחרור הארצישראלית. אפילו אם תתגבר האומה העברית על מכשול זה בכוחות עצמה מבלי להיכנס למבוי הסתום של החלוקה, ישאר קיומה של אוכלוסיה עוינת בארץ הפרעה מתמדת, שתחליש במידה ניכרת את כוחה של המדינה הארצישראלית, ותפתח את הדלת לרווחה בפני סוכנים אימפריאליסטיים מכל הגוונים.

הקמתו של משטר-דיכוי עברי בארץ לחיסול הבעיה בכוח הזרוע אינה מעשית. דרך זו זרה לרווחנו ולתחושתנו המוסרית ואין היא לפי כוחנו.

הצעה דומה — החלפת האוכלוסיה הערבית בארץ בבני הפזורה היהודית בארצות הערביות — אינה באה בחשבון אף היא. החלפת-אוכלוסיה בקנה מידה רחב היא פתרון ברברי ובלתי-אנושי. יתר על כן, היא תגרום לניתוק סופי של כל הגשרים בין האומה העברית והעמים הערביים בארצות השכנות, תחסל לחלוטין כל אפשרות ליצירת ברית שמית ולאחוד המרחב השמי, ומתנגדת איפא במהותה לאינטרסים החיוניים של ארץ-ישראל.

במקום אחר כבר עמדנו על חוסר המעשיות של הפתרונות המופיעים שטים השונים המוצעים לנו ע"י אידיאולוגים שונים הרחוקים מן המציאות המעשית. "התקרבות" בין שני גופים נפרדים אינה מספיקה כדי לפתור את הבעיה, ואינה גם אפשרית ללא אידיאל גדול ומאחד. "דו־לאומיות" אינה אלא הקפאת המצב הקיים של סתירות ומדנים מתמידים, ויתור מוחלט על מנגנון ממשלתי יציב ובעל כושר־פעולה.

הבעיה של ארץ־ישראל דומה במהותה לבעיה הכללית של המרחב השמי — קיימת נאמנות לאידיאלים לאומיים טבעיים אך צרים, המפריעים בעד כל התפתחות, אף כשהיא מחויבת על ידי המציאות ועל ידי האינטרסים האמתיים של כל הצדדים. על אידיאלים מפורדים אלה אפשר להתגבר רק על־ידי יצירת נאמנות לאידיאל מאחד ומקיף יותר.

לבעיה המרחבית הפתרון הוא — יצירת הכרה שמית כללית שתעמוד מעל להכרה הלאומית הצרה של כל עם ועם.

לבעיה הארצית הפתרון הוא — יצירת הכרה לאומית ארצישראלית שתעמוד מעל להכרה הלאומית העברית והערבית כאחת.

הבעיה החברתית.

המצב הקיים הוא שאין כל מגע אישי חברתי בין עברים וערבים בארץ־ישראל. אבותינו הצליחו להקים מחדש בחיי הארץ את המשטר העדתי המיוחד המשותף לאישראלם וליהדות — קיומם של גיטאות נפרדים, אפילו במקומות שם חיים עברי וערבים יחד — כמו בנס־ציונה — מוגבל המגע האישי ביניהם למינימום ההכרחי, ואילו קשר חברתי חסר לחלוטין. לנשואי תערובת מתיחסים באיבה גלויה, והזוגות שהעיוז להתעלם ממשפט קדום זה מוחרמים על ידי שני הצדדים כבוגדים. למעשה אין יכולת לערבי לגור בתל־אביב עצמה.

בקיום המחיצה הזאת רואים אבותינו נצחון גדול של הכרתם ה"לאומית". אולם האמת הפשוטה היא שהתבודדות והתבדלות הוא אידיאל דתי מובהק, והוא הוחדר ללב אבותינו בנעוריהם יחד עם שאר התפיסות והמושגים של העדה היהודית, ואילו האדם הלאומי שואף להתפשטות — אידיאל הסותר במהותו את מושגי הגיטו. בשום אומה בעולם אין פוסלים את נשואי־התערובת כדבר בלתי־טבעי. גם מושג זה — כמדג ה"גוי" וה"כופר" — אופיני לעדה דתית או לתנועה כמו־דתית,

כנאציזם הגרמני. וכדאי לצטט במקום זה את גישתם הדתית של עזרא ונחמיה כלפי השומרונים ושאר שכניהם העבריים, גישה שהפכה את היהדות עדה דתית מבודדת, מנעה בעדה להגיע לכלל הויה לאומית בריאה ופתחה את תולדות הפזורה היהודית.

כתוצאה מתפיסות דתיות־עדתיות פסולות אלו ויתר הישוב העברי על האמצעי היעיל ביותר לחולל שנוי יסודי בגישת הערבים — הקליטה החברתית. ישנם בארץ רבבות צעירים ערבים — ובעיקר ערבים נוצריים — אשר הישוב העברי נראה בעיניו כשכבה חברתית גבוהה יותר ואשר העליה אליה היא משאת נפשם. מספר מפתיע של ערבים למד ויודע עברית. בין אלה ישנם צעירים משכילים היכולים להתמודד ברמת השכלתם ותרבותם הכללית עם כל צעיר עברי. הפגישה עם צעיר ערבי כזה המדבר עברית צחה והבקי בעניינינו היא הויה בלתי־נשכחת לכל עברי שזכה לה.

בפני כל הצעירים האלה סגרנו את חברתנו. אין להם אפשרות לבוא אתנו במגע חברתי, אין להם האפשרות להתקבל מצדנו כשותפים שווי־מעמד לשיחה ולפעולה תרבותית. בזאת ויתרנו על הכוח העיקרי שיכול היה להמריץ את הערבי הצעיר ללמוד את השפה העברית ולסגל לעצמו ערכי־תרבות והשקפת־עולם עבריים. דבר שאפילו שלטונות אימ־פריאליסטיים אירופיים ידעו לפתחו במושבות שונות.

אין צורך לציין שקיומו הנפרד של משק־מעוט ערבי, אשר אינו קשור באופן אורגני למשק־הרוב העברי, מחליש במידה ניכרת מאד את מעמדנו בארץ, ואינו אלא תוצאה של חוסר הנכונות מצד אבותינו לחשוב על העתיד ולתכנן את ההתפתחות.

עדה דתית יכולה לקבל לתוכה חברים חדשים רק בדרך של התגיירות. בידי האומה אמצעים עדינים הרבה יותר: היא מסוגלת לקרב אדם זר לתרבותה, לחברתה ולכלכלתה, ואפילו לקלוט מספר רב מאד של אנשים קליטה גמורה.

קירוב הערבים אלינו הנהו רק צד אחד של המטבע. הצד השני הוא התקרבותנו אל הערבים. הדבר מתגשם כבר היום במידה ניכרת בדורנו. באופן ספונטני לגמרי. העברי הצעיר מגלה ענין בכל הנוגע לערבים. לשפתם ולתרבותם, כשם שהוא מגלה ענין טבעי בכל חלק אחר של מולדתו. אולם תהליך זה לא יהיה מושלם ויעיל כל עוד יפריע לו

עולם המושגים שירשנו מאבותינו. כל עוד לא יכוון על ידי גישה רעיונית ברורה ומדריכה.

שלבי הגשמה.

המהפכה הארצישראלית תתחלק לשני שלבים. השלב הראשון יתחיל עם סיום המהפכה העברית, כשמנהיגות עברית חדשה מקרב הדור הארצישראלי תפתח במערכה ממלכתית ליצירת אגוד ארץ-ישראלי. השלב השני יתחיל עם סיום מלחמת-השחרור הארצישראלית, כשהממשלה הארצישראלית החדשה תקבל ענין זה לידיה.

בשלב הראשון חייבת האומה העברית להקדיש מאמצים ואמצעים ממלכתיים להקמת תנועה לאומית-ארצישראלית בקרב האוכלוסיה הערבית. היא תפתח מערכה עצומה של תעמולה כדי להמריד את המעמדות היצרניים נגד משטר-החנק הפיאודלי-הדתי. אין ספק שהדבר יהיה קשה יותר בארץ מאשר בקנה-מידה כל-שמי, אך לעומת זאת אפשר לתת ליסודות-הקידמה בארץ הבטחות מוחשיות ביחס לפעולות הממשלה הארצישראלית העתידה. ממשלה זו תחלק את האחוזות הגדולות ותתן קרקע לפלאחים, אשר לרשותם תעמיד את האמצעים הדרושים לחקלאות אינטנסיבית חדישה. היא תפתח אפשרויות נרחבות לבורגנות הערבית — בתעשייה ובמסחר — במשק ארצישראלי מאוחד אשר בו לא ישאר זכר למחיצות הנוכחיות. היא תהיה זקוקה לכל הכשרונות של האינטליגנציה, כעברית כערבית, במשרות ממשלתיות וברשויות הממלכתיות אשר תוקמנה בכל שטחי החיים. והיא תהיה מעונינת להרים במדה רבה את רמת-המחיה של הפועל הערבי.

תעמולה מעשית זו תשתלב עם המגע החברתי החדש שיפותח ביזמת הצד העברי. והיא תנוהל ע"י צעירים שגדלו בארץ, שישלטו בשפה הערבית ויהיו בקיאים בתרבות הערבית.

אין להניח שתנועה לאומית-ארצישראלית כזאת תצליח להשתלט ברחוב הערבי לפני סיום מלחמת-השחרור. הזמן מוגבל, מאחר שמאמץ זה יהיה כפוף ללוח הזמנים של מלחמת-השחרור. והברית הנוכחית בין סוכני האימפריאליזם, הריאקציה הערבית וכחות-הקידמה הערביים — ברית שנוצרה במידה רבה בלי שתפריע לה ההנהגה

הציונית — חזקה מדי. אולם תנועה כזאת תמלא תפקיד מכריע במערכה אם תצליח להקים בשלב זה כוח מאורגן חזק שיערער את הדיקטטורה הנוכחית בקרב ערביי ארץ-ישראל, כך שבקרב המכריע על חרות הארץ לא יופיע הגורם הערבי במאחד כחיל-עוזר לאימפריאליזם. במקרה זה יוצר קרע בין פלג לאומי שיתמוך בתנועת-השחרור העברית למען הקמת מדינה ארצישראלית חופשית ומאוחדת, ובין פלג שני שמרני-ריאקציוני שיתמוך בשלטון האימפריאליסטי. המטרה הזאת ניתנת להגשמה.

המצב ישתנה לחלוטין עם העברת השלטון לידי הממשלה הארצישראלית הריבונית, בה ישתתפו מנהיגי תנועת-השחרור העברית ומנהיגי הפלג הלאומי-הארצישראלי הערבי, ביחס של רוב ומעוט. ממשלה זו תוכל לנהל תעמולה של מעשים. היא תשבור את כוחה של הריאקציה הפיאודלית והכמורה ותפתח את דרך-המלך בפני כל שאר המעמדות. שיתוף הערבים בממשלה ובמפעל הפיתוח הממלכתי שישנה תוך שנים מעטות את מפת הארץ ויהפכנה למעצמה רבת-ממדים, המגע היומיומי בכל שטחי התרבות, החברה והכלכלה, החנוך החדש שינתן לתלמידי בתי-הספר, כל אלה יראו את תוצאותיהם במרוצת הימים.

חנוך ארצישראלי.

המערכה העיקרית בהתהוותה של אומה ארצישראלית אחידה תהיה בחשבון הסופי המערכה החינוכית. היא תחול על עברים ועל ערבים כאחד.

עם השלמת ההגירה של מספר מתאים מבני הפזורה היהודית ייעלם הגורם האחרון המקשר עדין את האומה העברית בארץ עם עברה הגלותי. מאותה שעה יתפסו הערכים הארצישראליים את המקום המרכזי בחייה הרוחניים. תקופת הפזורה תחתם לחלוטין, וההיסטוריה של העדה היהודית לא תהיה עוד אלא נושא למחקר עיוני. במקומה ילמדו בני הארץ — כעברים כערבים — את ההיסטוריה של ארץ-ישראל בכל התקופות — מתקופת הכנענים ומלכויות ישראל עד תקופת האישלאם, הצלבנים, המחתרת הלאומית הערבית והחלוציות העברית של ימינו. הם ילמדו להעריך את כל אלה אשר פעלו לגדולתה

ותפארתה של הארץ — הגבורים הנעלים של צידון וערי כנען, שאור ואחאב, אלכסנדר ינאי וברכוכבא, כליד, עמר וצלחאדין, חללי אל-פתאת, תל-חי ונילי. כבר היום מושכות דמויות אלה את דמיונם של הסופרים העבריים הצעירים, שאינם מגלים עוד כל ענין בדמויות הפזורה. זהו חוק הטבע. ואין זה מקרה שגם הערבים המשכילים מגלים כיום מחדש כי הדם הזורם בעורקיהם אינו כלל דם ערבי ברובו, אלא דם ארצישראלי, דם בני כנען ושומרון ויהודה. טענה זו משמשת היום נימוק בידי הריאקציה. מחר ישמש יסוד להכרה לאומית חדשה. שלושה גורמים מעוניינים כיום בגורלה של ארץ-ישראל: האומה העברית החדשה, בני הפזורה היהודית השואפים להגירה והאוכלוסיה הדוברת ערבית. הצרכים של ארץ-ישראל ושל כל הגורמים גם יחד מחייבים את התמזגותם ההדרגתית לאומה ארצישראלית חדשה ואחידה. היוזמה ההיסטורית להמחשת תהליך זה נתונה בידי האומה העברית.

תהליך גדול זה, שיהיה מחויב ע"י טבע הדברים באותה שעה ושישתלב עם התהליך הנרחב של המהפכה השמית הגדולה, יוליד בדור אחד או שנים הכרה לאומית חדשה. כך היה הדבר בכל ארצות אמריקה. כך קורה היום בברית המועצות. כך יקרה הדבר בארץ-ישראל. עד יבוא היום ובנינו לא יאמרו עוד „עברי אנכי“ ו„ערבי אנכי“, אלא — בנים אנחנו למולדת הארצישראלית.

המבוי הסתום של החלוקה

מאמץ היסטורי כזה יכול להיעשות רק ע"י עילית חדשה, ע"י אנשים אשר חייהם לפניהם והמוכנים להתחיל מן היסוד, מן ההתחלה הראשונה. לכך אינה מוכשרת מנהיגות זקנה אשר עצמותיה יבשו, חניכי הפזורה הכפופים לתפיסה עבושה של ימי העדה היהודית. אלה מבקשים להם רק מנוחה, מנוחה של התחמקות והתעלמות מתפקידי ההיסטוריה. הם משלים את עצמם שיוכלו להינתק מן המציאות של המרחב השמי שאינה מובנת להם, ולמצוא להם מקלט אחרי חומות הגיטו של מדינת-חלוקה זעירה, שתעמוד ברשות עצמה מבלי להיות תלויה בתהליכים הגיאוגרפיים הגדולים.

חלוקה כזאת — לא תהיה.

אפילו אם תצליח מנהיגות ציונית זו לנצל קוניונקטורה
מדינית חולפת ולהקים מדינת-חלוקה בנגוד לחוקים הגיאוגרפיים,
האם תיפתר ע"י כך שאלה כל שהיא? בודאי שלא. מדינה עברית כזאת
לא תוכל להקים משק שיפרנס מליונים, כשהיא מנתקת מהשווקים
הגדולים של המרחב השמי. היא לא תוכל לקיים לאורך ימים עוצמה
צבאית שתהיה מסוגלת להגן על גבולותיה המשוניים. היא לא תוכל
להשתחרר מהכבלים הנסתרים של שעבוד אימפריאליסטי. היא לא
תוכל למלט את נפשה במלחמת-העולם השלישית. ברשויות הכלכליות
המשותפות של המדינה ה"עברית" וה"ערבית" יתנגשו האינטרסים
של שני הצדדים ויווצר משבר מתמיד.

ישנם הטוענים שלמרות כל העובדות האלה כדאי לבצע חלוקה
זמנית, כדי שהאומה העברית תהיה מסוגלת לטפח את כוחותיה, ולו
גם באופן מלאכותי, בשטחי ההגירה, הצבא, הכלכלה והמדיניות. לא
נתוכח כאן על דעה "מאקיאווילית" זו. די לנו לקבוע שבכל מקרה
יתעורר כעבור תקופה קצרה של שנים מועטות ההכרח לאחד מחדש
את ארץ ישראל. במקרה הטוב ביותר תהיה החלוקה שלב-ביניים.
יתכן שכרוכים בה יתרונות טכסיסיים. אין ספק שכרוכים בה גם
חסרונות עצומים, שיקשו על תהליך האיחוד ויצריכו אולי פעולה
צבאית בממדים מרחביים.

קיצורו של דבר — החלוקה לא תפתור שום בעיה עיקרית.
הבעיות רק תלבשנה צורה חיצונית אחרת. לוח הזמנים ישתנה במידת-
מה. אולם התהליכים הגדולים של האיחוד הארצי-שהאלי, ושל המהפכה
השמית ישארו בחזקת הכרח היסטורי.

אל ניתן לעובדות הקטנות של המציאות היומיומית להסיח את
דעתנו מן התהליכים ההיסטוריים האלה, בהם ייבחן דורנו. תפקידים
גדולים מחכים לנו, תפקידים לכל החיים. התנאים החיצוניים מתאי-
מים. בנו תלוי הדבר אם נדע ליצור את התנאים הפנימיים — את
התבונה הצלולה, את הדמיון הפורה, את הרצון התקיף, את רגש-
האחריות ואת הכשרון.

„פנינו אל שמש העולה, דרכנו שוב פונה מזרחה...”

ח פ ר ק י ם :

מבוא

א. המהפכה השמית.

הכשלון הציוני
אסיאתים עבריים
אחידות המרחב השמי
התנועה הלאומית הערבית
אימפריאליזם עברי?
מלאומיות ערבית ללאומיות שמית
המהפכה הנפשית
המהפכה הסוציאלית
המהפכה המדינית
שלבי הגשמה
האיחוד השמי
אסיה רבתי
„שם הצעיר“.

ב. המהפכה הארצישראלית.

עברים וערבים
אומה ארצישראלית
הבעיה החברתית
שלבי הגשמה
חנוך ארצישראלי
המבוי הסתום של החלוקה.

ספרית-מאבק - סדרת „הכוכב האדום“

אורי אבנרי, בן 23, חניך ביה"ס לבנים בתל-אביב, עזב את בית הספר העממי לפני גמר למודיו כדי להתחיל בקאריירה מגוחנת, — תחילו כסכנאי, עבר לפקידות, בלשות פרטיות. מחקר כלכלי, ועתונאות.

נכנס לפעילות פוליטית בגיל 15, ומלא תפקי-דים בתנועות שונות, עד שמצא את מגמתו בידו חוגי ארץ-ישראל הצעירה. כיום עורכו ומדיי של „במאבק“ וראש המחלקה המדינית של החוגים.

מתוך עצמאות של גישה לא הסכים לדמוסטים זמקובלים, וחקר הרבה בבעיות ימינו, בעיקר בתולדות התנועות המהפכניות, שאלות תעמולה וסטראטגיה.

עומד לצאת לאור בהוצאת ארץ-ישראל הצעירה
הספר „בני בליעל“
ספורים מאת מידד שיף
סדרת „הכוכב הכחול“

קראו את החוברת החדשה
„דור במאבק“

בטאון ארץ-ישראל הצעירה

מאת הנוער — למען הנוער!

הכתובת: חוג ארץ-ישראל הצעירה, רח' בוגרשוב 30.

המחיר 50 מיל.